

Дитячі спогади Романюк Ольги Іванівни

Багато спогадів описала моя сестра Тетяна Кукліна, я молодша, але небезпечні та страшні моменти запам'яталися мені назавжди.

Я, Романюк Ольга Іванівна (Дзьоба), народилась 10 вересня 1935 р. в селі Страклів Дубенського району Рівненської обл., українка.

Ще задовго до Великої Вітчизняної війни батько і мати працювали у Бінштока Бенціона Йоновича на його власній нафтобазі, яка знаходилась біля залізничної станції м. Дубно, поряд із селом Страклів. Сім'я наша мешкала на території нафтобазі, сім'я Бінштоків мешкала у місті Дубно, в них було два сина: Хаїм і Іцик. Між нашими сім'ями були добрі і дружні стосунки. Пам'ятаю, як Бенціон Йонович приїжджав із синами на нафтобазу, і вони проводили там цілий день.

Батько працював і будував дім у селі Страклів, приблизно в 2-х км від нафтобазі. До війни ми переселилися в новий дім, батько продовжував працювати у Бінштока, оскільки хазяїн був дуже доброю і порядною людиною. Брат Бенціона Йоновича Ізраїль Йонович проживав у м. Дубно, мав свою бензоколонку, було в них три доньки: Броніслава, Фріма, Малка.

У 1941 році почалась Велика Вітчизняна війна, почалась велика трагедія в історії людства, фашисти віроломно напали і зайняли територію, з перших днів вони починали свої страшні дії. Закривали, арештовували людей, багатьох розстрілювали, особливо постраждало єврейське населення, їх примушували виконувати важкі роботи, їм було наказано будувати гетто. Фашисти зайняли наше село. У нашому домі поселився старший офіцер Гебельс Гінс, і разом із ним російський полонений Альоша. У Гебельса був свій білий кінь, полонений був слугою у німця і доглядав за його конем.

Наш будинок був розташований неподалік від залізниці, поряд залізничний міст, ріка Іква, шосейна дорога, одна на Львів, друга на Тернопіль. У всіх напрямках проходили, проїжджали німецькі військові формування, були часті нальоти, бомбили залізницю, міст, шосейну дорогу, було страшне пекло. Для єврейського населення починали будувати гетто, обгороджували колючим дротом, силоміць заганяли в гетто, за найменшу непокору розстрілювали.

Машинами вивозили євреїв на погибель, молодих, літніх, дітей, бували випадки, коли люди випадали з машин на дорогу і розбивались. Це було жахливо, везли людей на Шибину гору, там примушували їх копати ями, люди викопували для себе ями і їх розстрілювали. Загибло у м. Дубно сімнадцять з половиною тисяч єврейського населення. Німці примусили батька працювати на попередньому місці, батько продовжував працювати на нафтобазі, він був добрим спеціалістом, батько втомлювався, німці отримували різні нафтопродукти, вночі примушували робітників охороняти.

Ввечері, коли на варті був батько, прийшов Біншток Бенціон Й. і Сара Г. Попросили врятувати їм життя, батько погодився, син Іцик був розстріляний в перші дні війни, Хаїм після війни не повернувся.

Бінштоки поселилися в підвалі складу, стороння людина не могла збагнути, що там є підвал, німці про це не знали. Мама готувала їжу, батько передавав Бінштокам. На склад, де був підвал, несподіванно прийшов німець, щоби поставити там якійсь вантаж, батько був дуже схвильований, оскільки щойно вийшов з підвалу, передавши Бінштокам їжу, цей момент вважався найнебезпечнішим для двох сімей, треба було терміново думати про інше місце для Бінштоків, там залишатися було неможливо. Батько не розгубився, йому спало на думку переселити Бінштоків із підвалу на горище в покинутій напівзруйнованій будівлі. Батько брав

на роботу мене і сестру задля того, щоб стежити в той час, коли передавалась їжа. Він прив'язував каструльку з їжею мотузкою, а Біншток витягав її нагору. Надалі там залишатись було дуже небезпечно, батько готував схрон у нас вдома. Коли схрон був готовий, Бінштоки переселилися на нове місце проживання. Я навідувала їх, передавала їм їсти, їм там було дуже нудно, зі мною розмовляли, там був маленький столик, саморобне ліжко на двох, горіла гасова лампа.

Провідувати їх, передавати їжу, розмовляти треба було тихо і обережно та підбирати слухний момент. Це треба було робити, коли німець і його слуга уходили із хати. Мама наша дуже багато допомагала. Було домовлено, якщо до будинку хто-небудь наближався, німці, сусіди чи навіть діти, наші однолітки, хто-небудь сторонній, мама голосно кликала би нашого собаку. Це означало небезпеку, ми цей сигнал знали і повинні були передати тому, хто відкрив схрон і передає їжу. Бінштоки в схроні знаходились доти, доки хазяйнували німці. Я була наймолодша, коли прийшли Бінштоки, я була малолітня, а коли закінчилась війна мені було вже 10 років, я все це бачила і добре запам'ятала наказ батьків — ніде не проговоритися. Були випадки, коли німці розстрілювали всіх разом, хто рятував і хто рятувався, вони не щадили нікого.

Були небезпечні дні, години, хвилини, і з Божою допомогою ми всі пережили ці страшні дні і ночі.

Коли радянські війська прогнали німців за ріку Ікву, вони укріпились у фортеці Форт і довго там знаходились, часто бомбили наше село, було багато вирв від бомб і снарядів, лежали нерозірвані бомби і снаряди, снаряд попав в одну із наших кімнат, зруйнував стелю. Коли німців відігнали далі, вони все одно продовжували бомбити.

Від нальотів ми ховалися вже всі разом у підвалі. Бінштокам вже можна було глянути на білий світ. У травні 1944 р. батько пішов на фронт. Ми всі разом його проводжали. Батька з війни ми не дочекалися, він загинув на фронті.

Коли батька забрали, знадобилися такі люди, що вміли працювати на нафтобазі. Та було вже пізно, батько вже пішов на фронт. Одного вечора прийшли до нас дві племінниці Бінштока, Броніслава і Фріма, наймолодша Малка загинула. Ми були всі разом, разом ховалися від бомбардувань.

9 травня 1945 року настала довгоочікувана перемога. Броніслава була заміжня, повернувся її чоловік Фрадкін Лазар. Яка це була радісна зустріч.

Наш будинок в селі Страклів був зруйнований. Бінштоки повернулися у свій дім у м. Дубно, на щастя він вцілів, Бінштоки забрали нас до себе у свій дім, і ми мешкали всі разом, як одна сім'я. Броніслава, Лазар і Фріма повернулися у свій дім. Нам всім після такої страшної війни було важко, мама дуже багато плакала, не повернувся з війни наш батько, ми залишилися сиротами. Біншток нам дуже багато допоміг, забезпечив нас житлом, працював склярем, йому доводилось дуже багато працювати.

Броніслава і Фріма отримали вищу освіту, Фріма працювала лікарем у Москві, одружилась. Броніслава з чоловіком мешкала під Ленінградом в Пушкіно, в них народилася дочка Марочка, через чотири роки народився син Боря. У Підмосков'я виїхав Бенціон Йонович і Сара Г., вони купили будинок у дачному селищі Салтиківка.

Проходили роки, Марочка Лазарівна закінчила університет, вийшла заміж. Борис Лазарович отримав вищу освіту, поїхав до Ізраїлю, одружився, був задоволений своїм життям і долею....

Ми переписувались з Броніславою Ізраїлевною, дуже гарні листи вона пересилала нам від Бориса Л. Він був нам дуже вдячний за те, що ми врятували життя його дяді і тьоті, його батьки загинули в гетто. Просив дати згоду на увічнення пам'яті наших батьків за спасіння

Бінштоків, та дати згоду було неможливо, була на то поважна причина. Чоловік сестри служив в армії і працював на секретній роботі і небажано було давати згоду, позаяк це могло негативно вплинути на подальшу службу, він міг втратити роботу. Це було несправедливо, для нас це було і є моральною травмою, та нічого вдіяти ми не могли.

Борис Лазарович писав: „Я Вас розумію, та настануть такі часи, що Ви не будете боятись і зможете увічнити пам'ять своїх батьків“.

У 1991 році часи змінились. Багато що змінилося, з труднощами і повільно змінюється у кращий бік. Тепер ми можемо згадувати і навіть описувати ті часи та дуже хотіли б, щоби знали люди про заслуги наших батьків і дуже пишаємось тим, що в нас були такі батьки. Ми були друзями в такі страшні та трагічні роки війни, ми і наші діти не повинні втрачати дружбу і добрі стосунки у мирні роки, інакше це був би злочин перед пам'яттю про тих, хто відійшов у вічність....

Детские воспоминания.

Много воспоминаний описала моя сестра Татьяна Жукина, я младшая, но она и страшные моменты, запомнил их навсегда.

Я, Поляничка Ольга Ивановна (Дзёба) родилась 10 сентября 1935 г. в селе Страло Дубновского р-на Ровенской обл. Украина. Ещё долго до Великой Отечественной войны, отец и мать работали у Гимзитока Бенциона Цюковича, на его собственной нефтяной базе, которая находилась около железнодорожной станции г. Дубно, район Страло. Сельва наша проживала на территории нефтяной базы, сельва Гимзиток проживала в городе Дубно, у них было два сына Хайли и Цык. В наших семьях были хорошие и дружеские отношения.

Полностью как иногда Бенцион Ц. приезжал с сыновьями на нефтяную базу, и они находились там целый день.

Отец работал и строил дома, в селе Страло, приблизительно 2 км. от нефтяной базы.

До войны мы переехали в новый дом, отец продолжал работать у Гимзитока так как хозяин был очень добрым и порядочным человеком. Брат Бенциона Цюковича, проживал в г. Дубно имел свою бензостанцию, было у них тогда...

2) В истории человечества, фашисты внезапно, вероломно напали и заняли нашу территорию, с первых дней они начали свои страшные действия.

Закрывали, арестовывали людей, много расстреливали, особенно пострадало еврейское население, их заставляли выполнять тяжёлые работы, было им приказано строить гето, фашисты заняли наше село. В наш дом поселился старший немецкий офицер Тебелве Гилс и вместе с ним русский пленный Алёша, у Тебелве был свой белый конь, пленный был ездой у немца и ухаживая за его конём.

Наш дом находился недалеко от железной дороги, рядом железнодорожный мост, река Иква, шоссейная дорога, одна по направлению Львова, другая по направлению Бёрнополья. По всем направлениям проходили, проезжали, немецкие военные формирования, были частые налеты, бомбили железнодорожную дорогу, мост, шоссейную дорогу, было страшное наказание для еврейского населения заставить строить гето, заставляли выполнять тяжёлые работы, одораживали колючей проволокой максимально загоняли в гето, за малейшее неповиновение расстреливали.

Машинами вывозили евреев на погреб

3) Это было ужасно, взяли людей на шибину гору, там заставляли их копать ямы, люди выкапывали на себя ямы и их расстреливали. Погибло в г. Дубки 17 с половиной тысяч еврейского населения.

Немцы заставили отца работать на прежнем месте, отец продолжал работать на мерте-базе, он был хорошим специалистом, но рассказали матери на мерте-базе было очень много работы, отец уезжал, немцы всё время получали разные мертепродукты, ночью заставляли рабочих сторожить.

Вечером, когда сторожили отца, пришли Бимшток Б.И и Сара Т. Попросили спасти им жизнь, отец согласился, сын Цукк был расстрелян в первые дни войны, Хани после войны домой не вернулась.

Бимштоки поселились в подвале складирующей человек не мог догадаться что там есть подвал, немцы об этом не знали. Мама готовила еду, отец передавал Бимштокам. В склад где находился подвал, неожиданно пришел немецкий офицер, для того чтобы представить там какой то груз, отец был очень взволнован так как только что вышел с подвала передав Бимштокам

4) Бинштоков, там оставался было невозможно.
Отец не растерялся, пришла ему мысль, с
подвала перекинуть Бинштоков на чердак
в заброшенном полуразрушенном здании.

Отец брал на работу меня и сестру, для
того что бы наблюдать в то время когда
передавался еда, он привязывал кастрюльку
с пищей верёвкой а Биншток вытягивал
наверх, дальше оставался там было очень
опасно, отец приготовил ехрон у нас
дома, когда ехрон был готов Биншток
переехал на новое место жительства.

Я отводила их, передавала им кушать,
им там было очень скучно, со мной
разговаривали, там был маленький столик,
самодельная кровать для двоих, горела
керосиновая лампа.

Отводить их, передавать пищу, разговари-
вать, надо было тихо и осторожно и
подбирать подходящий момент.

Это надо было делать тогда когда немец
и его слуги ушли из дому.

Мама наша очень много помогала.

Было договорено если бы к дому кто
ктонибудь приближался, слыши, слыши,
или даже дети, наши ровесники,
ктонибудь из посторонних, мама
громко звала бы нашего собаку, это
означало опасность, мы этот сигнал

5) до тех пор пока господствовали немцы. Я была самая младшая, когда пришли Гитлеровцы и была малолетняя а когда кончилась война мне уже было 10 лет, я всё это видела и хорошо запомнила наказ родителей. Нигде не проговаривать Гитлера случаи, когда расстреливали немцы всех вместе, кто спасал и кто спасает, они никуда никуда.

Были опасные дни, часы, минуты и еще больше помощи мы все пережили эти страшные дни и ночи.

Когда советские войска прогнали немца за реку Ухву, они укрепились в крепости форт и долгое время там находились, часто бомбили наше село, было много воронок от бомб и снарядов, мысли неразрывные бомбы, снаряды, снаряд попал в одну из наших комнат, разбил потолок.

Когда немцев отожнали дальше, они все равно продолжали бомбить.

От налетов мы прятались уже все вместе в подвале. Гитлеровцам уже невозможно было взглянуть на свет белый. В марте 1944 г. отец ушел на фронт мы все вместе его провожали.

Отца с войны мы не дождались, он пошел на фронт.

6) Однажды вечером пришли к нам две
пленницы Голитова, Грошова Изра-
евна, Фриша И. одна сестра самая младшая
мама погибла, мы были все вместе,
вместе прятались от бомбёжек

9 мая 1945 года пришла долгожданная
победа, Грошова была замужем
вернула её муж Фрадкин Лазар, как
это была радостная встреча, сколько
воспоминаний. Наш дом в селе
Страхлов был разрушен. Голитовы
вернулись в свой дом в г. Дубно, к счастью
он остался цел, Голитовы забрали
нас с собой в свой дом и мы
проживали все вместе как одна семья
Грошова, Лазар и Фриша вернулись
в свой дом. Нам всем после такой
сибирской войны было тяжело, мама
очень плакала, не вернула с войны
наш отец, мы остались сиротами
Голитовы маме очень много помог,
обеспечили нас жильём, работал
стекольщиком, ему приходилось очень
много работать.

Грошова Израевна и Фриша И.
получили высшее образование, Фриша
работала врачом в Москве, вышла замуж
Грошова с мужем проживали
под Ленинградом в Тучинском, она

4). В поезде уехали Бемцион Майнберг и Сара Т. Они купили дом в деревне Салтыковка, мы переехали, часто их навещали, для нас у них всегда были открыты двери.

Проходили годы, Марочка Лазаревна окончила университет, вышла замуж. Борис Л. окончил высшее образование. Молодым парнем он уехал в Израиль в г. Хайфу, кем-то, был доволен своей жизнью и судьбой.

В 1974 году умер дорогой Бемцион Л. еще долго после смерти мужа проживала Сара Т. в деревне Салтыковка часто навещали её племянницы Тереза и навещали Сару Т.

наша мама сестра Татьяна Л. Мы переехали с Фроиминой Израильской, очень хорошие люди она переехала к нам от Бориса Л., он нам был очень благодарен за то что мы спасли спасли жизнь его дяди и тети, так как их родители погибли в это. Кроме дать согласие на увековечивание памяти наших родителей, за спасение жизни дяди и тети Блишников, но дать согласие было невозможно, была на это уважительная причина. Сестры

8) повелевать на дальнейшую службу, он мог потерять работу, это было несправедливо. Для нас это была и есть моральная травма, но ничего подымать мы не могли.

Борис Назаревич писал, а Вас понимаю, но наступают такие времена, что вы не будете бояться и сможете увековечить память своих родителей.

В 1991 году, переменился времена. Много изменений, но с большими трудностями и медленно меняется в лучшую сторону, теперь мы можем вспомнить и даже описывать те времена и очень хотим чтобы знали люди о заслугах наших родителей и очень гордимся тем что у нас были такие родители. Мы были друзьями в такие страшные и трагические годы войны, мы и наши дети должны не терять дружбу и хорошие отношения в мирные годы, иначе будет преступлением перед памятью ушедших в вечность.

В настоящее время работает в еврейском совете Юпейко Моисей М. Это очень хороший и порядочный человек, он уроженец г. Дубно, хорошо знает Бинштохов, с его помощью наведен порядок на еврейском кладбище, сейчас там огорожено, очищено